

Göçmenlerin Ülkemizdeki Sağlık Yüküne Etkisi ve Göçmenlere Bakış Açısı: Sağlık Personeli Aday Örneği

The Effects of Immigrants on the Health Burden in Our Country and Their Perspective: Candidate Example of Medical Personnel

Beliz YEKELER KAHRAMAN¹, Meltem ŞAHİN²

ÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin göçmenlere yönelik zenofobi algılarını ve göçmenlerin sağlık yükünü ne ölçüde etkiledikleri konusunda düşüncelerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmaya 1493 öğrenciden 638 öğrenci katılmıştır. Öğrenciden veri toplamak için kullanılan anket, araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak oluşturulan 14 soru ve Zenofobi ölçeğini içermektedir. Gerekli kurum izinleri alındı ve uygun istatistiki yöntemler kullanıldı. Öğrencilerin %78.1'inin yaşadığı yerde göçmen var iken, %18.2'si göçmenlerden korktuğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %84.1'i göçmenleri geçici misafir, ülkesiz kalan ve zulme uğrayan din kardeşi şeklinde olumlu görür iken, %15.7'si olumsuz görüş paylaşmışlardır. Öğrencilerin %71.5'i göçmenlerin sağlık hizmetleri yükünü arttırdığını, %58.2'si eradike olan hastalıkların yeniden ortaya çıkmasına sebep olduklarını, %58'i aile planlamasına önem vermediklerini, %38.1'i aşılama önem vermediklerini, %28.8'i cinsel yolla bulaşan hastalıklarını arttırdıklarını belirtmişlerdir. Zenofobi ile ilgili yapılan çalışmalar çoğaltılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlık Personeli, Zenofobi

ABSTRACT

It was carried out in order to determine the perceptions of xenophobia of university students towards immigrants and to what extent they affect the health burden of immigrants. 638 students out of 1493 students participated in this descriptive study. The questionnaire used to collect data from the students, 14 questions created by the researchers through a literature review, and the Zenophobia scale were used. Necessary institutional permissions were obtained and appropriate statistical methods were used. While 78.1% of the students have immigrants in the place they live, 18.2% of them stated that they are afraid of immigrants. While 84.1% of the students view immigrants as temporary guests, stateless and persecuted religious siblings, 15.7% of them shared negative opinions. 71.5% of the students stated that immigrants increased the burden of health services, 58.2% caused the re-emergence of eradicated diseases, 58% did not attach importance to family planning, 38.1% did not attach importance to vaccination, 28.8% increased their sexually transmitted diseases they stated. Studies on xenophobia should be increased.

Keywords: Health, Health Personnel, Xenophobia,

Çalışma için ilgili Üniversitenin Etik Kurulu'ndan ve araştırmanın yürütüleceği kurumdaki yazılı izin alınmıştır.

¹Öğr. Gör. Beliz YEKELER KAHRAMAN, Hemşirelik, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, beliz.kahraman@sbu.edu.tr, yekeler_beliz@hotmail.com, 0000-0003-3063-1658

² Öğr. Gör. Meltem ŞAHİN, Hemşirelik, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, meltemdemir2929@hotmail.com, 0000-0002-7808-5126

İletişim / Corresponding Author:

Beliz YEKELER KAHRAMAN

Geliş Tarihi / Received: 30.10.2020

e-posta/e-mail:

yekeler_beliz@hotmail.com

Kabul Tarihi/ Accepted: 13.02.2021

GİRİŞ

İnsanı değerli kılan buldukları mekân ile kurduğu bağıdır. Göç, insan ve mekân arasındaki bağa zarar veren önemli unsurlardan biridir¹. İnsanlık tarihi kadar eski olan göç; kişi veya toplulukların ekonomik, siyasi, eğitim ve sağlık nedenleriyle değişik kültürlerine yaşadıkları yerlerden kendi istekleri ya da mevcut zorunlu koşullar nedeniyle yer değiştirmeleridir². Küreselleşme, bölgesel çatışmalar, savaşlar, yoksulluk gibi faktörlere ek olarak ulaşım ve iletişim imkânlarının teknolojinin gelişmesi ile daha ulaşılabilir ve kolay olmasından dolayı göç edenlerin sayısı giderek artmaktadır³. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) 2018 yılının sonunda dünyada 3,5 milyon sığınmacı, 41,3 milyon kendi ülkeleri içinde yerinden edilmiş kişi, 25,9 milyon mülteci ve 70,8 milyon zorla yerinden edilip başka bir bölgeye taşınmak zorunda kalan insan olduğunu bildirmiştir⁴.

Türkiye coğrafi yapısı, tarihsel, kültürel, ekonomik ve siyasal nedenlerinden dolayı son 30 yıldır mülteci hareketliliğiyle yoğun bir şekilde karşı karşıya kalmaktadır⁵. Kuzey Afrika'da 2010 yılında meydana gelen Arap Baharı olarak bahsedilen bu olay sonucunda 2011 yılında Suriye sınırlarını zorlayan bir şiddet durumu yaşanmış ve hatta milyonlarca insan ülkelerini bırakmak zorunda kalmıştır¹. 2011 yılından itibaren Türkiye'ye gelmeye başlayan Suriyeli mülteciler, zaman içinde toplumun her kesimini farklı açılardan etkilemişlerdir. Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin sayısındaki büyük artış, göçün tesirinin genişlemesine ve aynı zamanda göçün etkisinin derinleşmesine de sebep olmuştur. Eğitim, ekonomi, toplumsal ve sosyal hayat başta olmak üzere farklı alanlarda göç ettikleri bölgelerin farklılaşmasına neden olmuşlardır⁶. 2019 Kasım ayı kayıtlarına göre Türkiye'de geçici koruma statüsündeki Suriyeli mülteci sayısı 3 milyon 691 bin 333'e ulaşmıştır⁷. Hem nüfusun fazla olması hem de Suriyeli mültecilerin büyük bir bölümünün Türkiye'ye kalıcı olarak yerleşmesi yerel halkı rahatsız edip göçmenlere karşı

önyargıya, olumsuz tutumlara ve yabancı düşmanlığına yol açmaktadır.

Göçmenlerin ve mültecilerin gittikçe daha fazla karşılaştıkları, refahın önündeki en büyük engellerden biri ev sahibi ülkeye gelmeden çok önce başlayan zenofobik bakış açısıdır⁸. Zenofobi kelimesi Yunanca'dan köken alan "xenos" ve "phobos" sözcüklerinden oluşmaktadır. "Xenos" yabancı, "phobos" ise korku anlamına gelen kelimelerin oluşturduğu zenofobi sözcüğü de "yabancı korkusu" demektir⁷. UNESCO ya göre zenofobi "belirli bir popülasyondaki yerlilere karşı düşmanlığın tavır yönelimi" olarak tanımlanmaktadır⁷. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ya göre ise zenofobi "insanları toplumda veya ulusal kimliğe yabancı oldukları algısına dayanarak reddeden, dışlayan ve sık sık suçlayan tutumlar, önyargılar ve olumsuz davranışlar" dır¹⁰. Zenofobik düşünceler toplumda "öteki" ya da "yabancı" olarak görülen gruplara karşı hoşnutsuzluk ve nefret duygusundan beslenmektedir. Zenofobik düşüncelerin çıktıkları öteki olarak adlandırılan grubun eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanmalarının istenmemesi, grup üyelerinin iş yerlerinde çalıştırılmak istenmemesi, ev kiralamalarında engeller çıkarılması gibi davranışlar olabilmektedir. Zenofobinin hedefi olan kişilere ilişkin korku, çoğu zaman gerçeği yansıtmadığı gibi, çoğunlukla yanlış olan inançlara dayanmaktadır. Ayrıca zenofobi, kişinin kendi ait olduğu kültürünü, etnik kökenini ya da dinini üstün görmek ile de bağlantılıdır. Öteki olarak nitelendirilen gruba karşı ayrımcılık, nefret veya şiddet gibi davranışlar zenofobinin göstergeleri olarak ele alınabilir⁶.

Bu tür nefret ve şiddet içeren düşünceler toplumda ayrımcılığa yol açarak toplumun refah düzeyinin düşmesine neden olmaktadır. Toplumun ümidi ve geleceği gençlerdir. Kişilik oluşumu, düşünsel gelişme gençlik döneminde verilen eğitim ve yönelişler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bir ülkenin siyasal rejimi ve gelişme düzeyi ne olursa olsun gençlerin eğitimi ve görüşleri her ülke

için önemlidir. Gençlerine kıymet verip, onların donanımlı ve kaliteli bir eğitim alarak yetişmelerini sağlayan toplumlar geleceğe daha güvenle bakarlar. Bu nedenle bu çalışma sağlık personeli olarak atanıp

topluma hizmet etmek ile yükümlü üniversite öğrencilerinin göçmenlere yönelik zenofobi algılarını ve göçmenlerin sağlık yükünü ne ölçüde etkiledikleri konusunda düşüncelerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Tipi, Evren ve Örneklem

Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma etik kurul ve gerekli kurum izinleri alındıktan sonra Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda okuyan (Diyaliz Programı, Fizyoterapi Programı, Yaşlı Bakımı Programı, Çocuk Gelişimi Programı, İlk ve Acil Yardım programı, Tıbbi Laboratuvar Programı) 1493 öğrenciden 638 (%42,7) öğrenciye yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere anket dağıtılarak Mayıs 2019 tarihinde toplanılmıştır. Örneklem seçimine gidilmeyip, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerden sözlü onam alınarak çalışmaya dahil edilmiştir. Sınıfta yüz yüze uygulanan anket formları, ders başlamadan 15 dakika içinde dolduruldu ve toplandı.

Veri Toplama Araçları

Öğrenciden veri toplamak için kullanılan anket, araştırmacılar tarafından literatür taraması yapılarak oluşturulan 14 sorudan ve yazarından izin alınarak, geçerlilik güvenilirliği yapılan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlilik güvenilirliği Bozdağ ve Kocatürk tarafından 2017 yılında yapılan cronbach alfa değeri .86 olan Zenofobi ölçeğinden oluşmuştur. Bu örneklem için ise cronbach alfa değeri .89 bulunmuştur. Ölçek 3 faktörden (“korku, nefret ve aşağılama”) ve beşli likert tipinde 18 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar ölçekte bulunan her bir maddeyi dikkat ederek okuması ve o maddenin karşısındaki “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” şeklindeki beş seçenektan kendilerine en uygun seçeneği işaretlemeleri

istenmiştir. Ölçekteki ayrı ayrı her bir madde “Tamamen Katılıyorum” seçeneği için 5 puan, “Katılıyorum” seçeneği için 4 puan, “Kısmen Katılıyorum” seçeneği için 3 puan, “Katılmıyorum” seçeneği için 2 puan ve “Hiç Katılmıyorum” seçeneği için 1 puan şeklinde puanlanmaktadır. 7. ve 11. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 18, en yüksek puan ise 90 olup, yüksek puan zenofobi düzeyinin yüksek olduğu, düşük puan ise zenofobi düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma da kullanılan ölçek için ilgili araştırmacılar tarafından gerekli izin alındı. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden de sözlü onam alınarak çalışmaya dahil edildi. Araştırmanın yapılabilmesi için kurum (Sayı Numarası: 21452481-100-E.8709, Tarih: 11/03/2019) ve etik kurul izinleri tamamlandı. Etik kurul izni Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan alındı (Sayı Numarası: 95674917-108.99-E.9740, Tarih: 19/03/2019).

Verilerin Analizi ve Yorumu

Veriler SPSS paket programında frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Gruplar arası farklılıkların olduğu durumlarda, ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak amacıyla için Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Değişkenler ile puanlar arasında fark olup olmadığına grup sayısı iki ise bağımsız t testi, grup sayısı ikiden fazla ise One way ANOVA ile test edilmiştir. Kolmogorov Smirnov testine göre dağılımın normal olduğu, varyansların eşit olduğu tespit edilmiştir. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın önlisans eğitimi alan öğrencilerle, anket formu ile sadece belli bir üniversite evren alınarak belli bir tarihte yapılıyor olması araştırmanın sınırlılıklarıdır.

Ayrıca bu araştırmanın kapsama oranı düşük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bulguların neden sonuç ilişkisi olarak yorumlanması güçtür.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Öğrencileri Göçmenlere Yönelik Düşünceleri

		N	%
Yaşadığınız yerde göçmen var mı?	Evet	498	78,1
	Hayır	140	21,9
Göçmenlerden korkar mısınız?	Evet	116	18,2
	Hayır	522	81,8
Göçmenlerle ilgili medyada olumsuz haber var mı?	Evet	442	69,3
	Hayır	39	6,1
	Bilmiyorum	157	24,6
Göçmenler sağlık hizmetlerinin yükünü arttırıyor mu?	Evet	456	71,5
	Hayır	59	9,2
	Bilmiyorum	123	19,3
Eredike olan hastalıkların yeniden ortaya çıkmasına neden olmakta mıdır?	Evet	371	58,2
	Hayır	33	5,2
	Bilmiyorum	234	36,7
Göçmenler aile planlamasına önem veriyor mu?	Evet	20	3,1
	Hayır	370	58,2
	Bilmiyorum	248	38,9
Göçmenler aşılama önem veriyor mu?	Evet	20	3,1
	Hayır	243	38,1
	Bilmiyorum	375	58,8
Göçmenler cinsel yolla bulaşan hastalıkları arttırdı mı?	Evet	184	28,8
	Hayır	13	2,0
	Bilmiyorum	441	69,1
Toplam		638	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,16±1,59 olup, %73'ü kız, %27'si erkek, %70'i 1. sınıf öğrencisi, %29,9'u 2.sınıf öğrencisidir. %18'i ilk ve acil yardım programı, %15'i çocuk gelişimi programı, %14,4'ü fizyoterapi programı, %32'si tıbbi laboratuvar programı, %12,2'si yaşlı bakımı programı, %8,3'ü diyaliz programı öğrencisidir. Öğrenciler gelirlerini giderleri ile karşılaştırdığında %35,7'si kötü, %55,8'i orta şekilde ifade ederken, %8,5'i iyi olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %78,1'inin yaşadığı yerde göçmen var iken, %18,2'si göçmenlerden korktuğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %84,1'i göçmenleri geçici misafir, ülkesiz kalan ve zulme uğrayan din kardeşi şeklinde olumlu görür iken, %15,7'si olumsuz görüş paylaşmışlardır. Öğrencilerin %71,5'i

göçmenlerin sağlık hizmetleri yükünü arttırdığını, %58,2'si eradike olan hastalıkların yeniden ortaya çıkmasına sebep olduklarını, %58'i aile planlamasına önem vermediklerini, %38,1'i aşılama önem vermediklerini, %28,8'i cinsel yolla bulaşan hastalıkların arttırdıklarını belirtmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Zenofobi Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Gruplar	N	Ort.	S	sd	t	P
Kız	460	49,6	12,28	630	-2,001	0,46
Erkek	172	51,8	12,74			

N= Sayı, Ort.=Ortalama, S= Standart sapma, sd= Serbestlik derecesi

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile zenofobi ölçeğinden almış oldukları puanlardaki farkın anlamlı olup olmadığını bulmak için yapılan t testi sonucunda, kız öğrencilerin puanları ortalaması (Ort. Kız=49,6±12,28) ile, erkek öğrencilerin puanları ortalaması (Ort. Erkek=51,8±12,74) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [t(630)= -2.001, p=0,046, p<0,05]. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran zenofobi ölçek puanları daha düşük bulunmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde gelir durumları ile zenofobi ölçek puanı arasında farklılık olup olmadığını saptamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile karşılaştırılmıştır. Zenofobi ölçeğine göre gelir durumu gider durumu ile karşılaştırıldığında kendini kötü olarak değerlendiren öğrencilerin ortalaması (Ort. 51,28±12,4), gelir durumu gider durumu ile karşılaştırıldığında kendini orta olarak değerlendiren öğrencilerin ortalaması (Ort. 49,04±12,05), gelir durumu gider durumu ile karşılaştırıldığında kendini iyi olarak değerlendiren öğrencilerin ortalaması (Ort. 53,29± 13,9) en az ikisi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [F(2-

629)=4,089, $p<0.05$]. Sonuç olarak ekonomik düzeyleri orta olan öğrencilerin iyi olan

öğrencilere göre zenofobi ölçek puanları anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Gelir Durumlarının Zenofobi Ölçeği Puanına Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Zenofobi	Gruplar arası	1253,43	2	626,718	4,089	,017
	Gruplar içi	96405,57	629	153,268		
	Toplam	97659,01	631			

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Göçmenlerden Korkma Durumlarının Zenofobi Ölçeği Puanına Göre Karşılaştırılması

Gruplar	N	Ort.	S	sd	t	p
Evet	111	56,5	13,03	629	6,067	0,000
Hayır	520	48,8	11,9			

N= Sayı, Ort.=Ortalama, S= Standart sapma, sd= Serbestlik derecesi

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin göçmenlerden korkma durumlarına ile zenofobi ölçeğinden almış oldukları puanlardaki farkın anlamlı olup olmadığını tespit etmek üzere yapılan bağımsız örneklem için t testi sonucunda, evet şeklinde cevap veren öğrencilerin puanları ortalaması ile (Ort. $56,5\pm 13,03$), hayır şeklinde cevap veren öğrencilerin puanları ortalaması (Ort. $48,8\pm 11,9$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$t_{(629)}= 6,067$, $p=0,000$, $p<0,05$]. Sonuç olarak göçmenlerden korkanların zenofobi ölçek puanları anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 5 incelendiğinde medyada olumsuz haber varlığının ile zenofobi ölçek puanı arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile karşılaştırılmıştır. Medyada olumsuz haber varlığı ile zenofobi ölçeği karşılaştırıldığında “evet” şeklinde cevap veren öğrencilerin ortalaması (Ort. $51,08\pm 12,7$), “hayır” şeklinde cevap veren öğrencilerin ortalaması (Ort. $48,02\pm 1,5$), “bilmiyorum” şeklinde cevap veren öğrencilerin ortalaması (Ort. $48,30\pm 11,6$) en az ikisi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(2-627)=3,488$, $p<0,05$]. Sonuç olarak medyada olumsuz haber varlığına “evet” cevabını verenler ile “bilmiyorum” cevabını verenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Medyada olumsuz haber verenlerin çoğunlukta olduğunu ifade eden öğrencilerin zenofobi ölçek puanları daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Medyada Olumsuz Haberlerin Varlığının Zenofobi Ölçeği Puanına Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Zenofobi	Gruplar arası	1073,43	2	536,702	3,488	,031
	Gruplar içi	96467,23	627	153,855		
	Toplam	97540,64	629			

Göç olayı hem göç edilen yerde yaşayanlar hem de göç edenler için önemli toplumsal sorunlardan bir haline gelmektedir. Göçmenlerden korkanların zenofobi ölçek puanları anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. Fakat buna rağmen müslüman olmaları ve zulme uğramaları Türkiye’de

kabul görmelerini pekiştiren bir durumdur. Suriye’den gelen göçmenleri ülkesiz kalan, din kardeşi, geçici misafir gibi tanımlamalar, olumsuz görüş bildirenlere göre daha yüksektir. Yapılan çalışmalara bakıldığında ise; 59 ülkede 50 bin kişiye yapılan çalışmada göçmenliğe karşı çıkanların oranı

dünyada %38 iken, Türkiye’de %61 olarak bulunmuştur¹¹. Bu araştırmada yaş parametresine göre Suriyeli Göçmenlere yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezinin 2013 yılı Kasım ayında Türkiye genelinde 18 yaş üstü 1515 kişi ile yaptığı kamuoyu araştırmasında; Suriye’li sığınmacıları istemeyenler %86 olarak bildirmiştir. Çalışmada cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre zenofobi ölçek puanları daha düşük bulunmuştur. Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında; son zamanlarda yapılan araştırmalarda cinsiyetin göçmen karşıtı tutumları açıklamada etkisinin olmadığı ya da düşük düzeyde etkisinin olduğu belirtilmiştir^{12, 13}. Fakat grup tehdidin de zenofobi değişkenine bakıldığında; erkeklerde zenofobinin daha yüksek düzeyde olduğunu belirten çalışmalar bulunurken zenofobinin kadınlarda daha fazla olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur¹³⁻¹⁶. Çalışmada öğrencilerin zenofobi düzeylerinin okudukları bölüme göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kişilerin eğitim seviyeleri fark etmeksizin yabancılara yönelik korku ve nefretleri benzer olmakta, eğitim durumlarına göre değişmemektedir¹⁷.

Göçmenlerin ülkemizde yok olan hastalıklara neden olduğunu düşünen kişilerin zenofobik ölçeği puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası eradike olan hastalıkların yeniden ortaya çıkmasına sebep

olduklarını ifade etmiştir. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisi’nin raporuna göre, göç ve bulaşıcı hastalıkların bir ülkeden başka bir ülkeye taşınması arasında bir ilişki olduğuna dair yaygın bir algı olmasına rağmen aralarında sistematik bir ilişki bulunmamaktadır¹⁷. Göçmenlerde gelir düzeyinin düşük olması, sağlık sigortalarının bulunmaması, dil sorunu, aynı evde çok sayıda bireyin yaşaması, hijyen problemleri, yaşanan olumsuzluklara ve şiddete bağlı gelişen ruhsal bozukluklar, temiz içme suyu sağlanamaması, atıkların uzaklaştırılmaması ve beslenme gibi faktörler de göç eden bireylerin sağlık durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Tüm bu problemlere ilaveten işsizlik ve yoksullukla birlikte hastalıkların patlamasına neden olmakta ve günümüzde mesele olmayan hastalıklar yeniden sorun olmaya başlamaktadır¹⁸.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası göçmenlerin aile planlamasına önem vermediklerini ifade etmişlerdir. Göçmen kadınlar sahip oldukları statünün devamlılığı için fazla sayıda çocuk doğurmak eğilimindedirler. Bu nedenle aile planlaması hizmetlerinden yararlanma da düşük olmaktadır¹⁹. Çalışmada medyada olumsuz haber verenlerin çoğunlukta olduğunu ifade eden öğrencilerin zenofobi ölçek puanları daha yüksek bulunmuştur. Kolukırık tarafından 2009 yılında yapılan çalışmaya göre de; medyada yapılan haberlerin metin içeriklerine bakılmış ve göç ile ilgili yapılan haberlerde göçmenleri “öteki” olarak tanımladıkları, kamuoyunda olumsuz olarak algılanmasını sağladıkları tespit edilmiştir²⁰.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Zenofobi bireysel ve toplum sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin yanında hem halk sağlığı hem de politik açıdan sorun oluşturmaktadır. Kültürün entegrasyonu ve anlayışı destekleyen politikalar toplum sağlığını iyileştirmek için şarttır. Öğrencilere gerekirse zenofobi kavramı konusunda psiko-

eğitsel grup çalışmaları yapılmalı ve bu çalışmalarda zenofobik düşünce, tutum ve davranışların azaltılması amaçlanmalıdır. zenofobi kavramı yurt içinde yeni elen alınan bir kavram olduğu için konu ile ilgili yapılan çalışma sayısı sınırlıdır. Zenofobi ile ilgili yapılan çalışmalar çoğaltılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). "Göç ve İnsan". *Birey ve Toplum*, 5 (9), 9-22.
2. Aslan, Ş. ve Ulutaş, D.A. (2018). "Sağlık Açısından Göç ve Yaşlılık". *Göç Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 10-29.
3. Tuzcu, A. ve Ilgaz, A. (2015). "Göçün Kadın ve Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7 (1), 56-67.
4. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. (UNHCR). Erişim: <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri>. Erişim tarihi: 20.11.2019.
5. Saçan, S. Cizdan, G. ve Tabak, H.D. (2017). "Aydın Halkının Suriyeli Göçmenlere Yönelik Bakış Açısının İncelenmesi". *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 28-38.
6. Aydın, Z.D. (2019). "Yetişkinlerde Zenofobi, Empati Düzeyi ve Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Dahil Edilmelerine İlişkin Algılar". *İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*.
7. United Nations Education, Science and Culture Organization. Xenophobia. <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/xenophobia/> Accessed 11.12.2020.
8. Suleman, S, Garber, K.D. and Rutkow, L. (2018). "Xenophobia as a Determinant of Health: An Integrative Review". *J Public Health Pol*, 39, 407-423.
9. Bozdağ, F. ve Kocatürk, M. (2017). "Zenofobi Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları". *The Journal of International Social Research*, 10 (52), 615-620.
10. International Labour Office. International migration, racism, discrimination and xenophobia. Geneva. https://publications.iom.int/system/files/pdf/international_migration_racism.pdf. Accessed Aug 2001.
11. Ünal, S. (2014). "Türkiye'nin Beklenmedik Konukları: "Öteki" Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi". *Journal of World of Turks*, 6 (3), 65-89.
12. Burjanek, A. (2001). "Xenophobia Among the Czech Population in the Context of PostCommunist Countries and Western Europe". *Czech Sociological Review*, 9 (1), 53-67.
13. Nastuta, S. and Tompea, A.D. (2011). "Who is Afraid of Immigrants?". *Sfera Politicii*, 12 (166), 35-44.
14. Hjern, M. (2009). "Anti-Immigrant Attitudes and Cross-municipal Variation in the Proportion of Immigrants". *Acta Sociologica*, 52 (1), 53.
15. Haque, A.E. (2015). "Construction and Validation of a New Measure of Xenophobia". Erişim: <https://audreyhaque.files.wordpress.com/2015/07/construction-and-validation-of-a-new-measure-of-xenophobia.pdf>, Erişim tarihi: 24.10.2020.
16. Hjern, M. and Nagayoshi, K. (2011). "The Composition of the Minority Population As a Threat: Can Real Economic and Cultural Threats Explain Xenophobia?". *International Sociology*, 1-29.
17. WHO. (2016). "Migration and Health: Key Issues. Public Health Aspects of Migration in Europe." WHO Regional Office for Europe.
18. Aydoğan, S. ve Metintaş, S. (2017). "Türkiye'ye Gelen Dış Göç ve Sağlığa Etkileri." *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi*, 2 (2), 37-45.
19. Dong, Q, Day, K.D. and Collaco, C.M. (2008). "Overcoming Ethnocentrism Through Developing Intercultural Communication Sensitivity And Multiculturalism. Human Communication". A Publication of the Pacific and Asian Communication Association, 11 (1), 27-38.
20. Kolukırcık, S. (2009). "Mülteci ve Sığınmacı Olgusunun Medyadaki Görünümü: Medya Politikası Üzerine Bir Değerlendirme". *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 1-20.